

FOCUS Η ΑΛΛΟΨΗ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Πρίσμα
ΤΟΥ **Λουκά Τσούκαλη**

Οι εκλογές στη χώρα μας και στη γειτονική Τουρκία με διαφορά μιας εβδομάδας οδηγούν αναπόφευκτα σε συγκρίσεις. Η ακραία πόλωση είναι το κύριο στοιχείο που χαρακτηρίζει την πολιτική αντιπαράθεση στην Τουρκία σήμερα. Το φως και το σκοτάδι, οι πατριώτες και οι μειοδότες, ο θάνατός σου η ζωή μου - ενίοτε κυριολεκτικά. Οι ασπίδες στις μεγάλες πόλεις, κυρίως στα παράκτια με πρόσβαση στον έξω κόσμο, απέναντι στη βαθιά τουρκική ενδοχώρα, με εξαίρεση τους Κούρδους που είναι η μεγάλη καταπιεσμένη μειονότητα. Και πολλοί τούρκοι ψηφοφόροι δεν έχουν προφανώς καμιά αντίρρηση, μάλλον τους αρέσει, που ο μεγάλος αρχηγός βάζει στη φυλακή πολιτικούς αντιπάλους και μετατρέπει τη δημοκρατία σε αυταρχικό καθεστώς. Γιατί ο μεγάλος αρχηγός είναι σαν πατέρας με απόλυτη εξουσία, όπως είχαν και έχουν οι πατεράδες στις παραδοσιακές κοινωνίες. Και γιατί οι πολιτικοί αντίπαλοι θεωρούνται εχθροί, ενώ η αλήθεια των μεν είναι διαμετρικά αντίθετη από την αλήθεια των δε.

Παρόμοια συμβαίνουν στην εποχή της μεγάλης πόλωσης και σε άλλες χώρες με μακρόχρονη δημοκρατική παράδοση. Δείτε τι γίνεται στις Ηνωμένες Πολιτείες με τον τωόντος πρόεδρο Τραμπ και κορυφαία στελέχη του Ρεπουμπλικανικού Κόμματος που έχουν κυριολεκτικά απαορραλίσει ενώ αμφισβητούν ακόμη και σήμερα τα αποτελέσματα της προεδρικής εκλογής του 2020, ή με το κανάλι του Fox News, του οποίου εκατομμύρια ακροατές προφανώς δεν ενδιαφέρονται διόλου αν τους λένε αλήθεια ή ψέματα, αρκεί να τους αρέσει αυτό που ακούνε. Άλλωστε, η αλήθεια είναι μια πολύ σχετική έννοια και στα κοινωνικά δίκτυα από τα οποία αντλούν σήμερα τη βασική τους ενημέρωση οι περισσότεροι πολίτες μας του παγκόσμιου χωριού. Παρόμοια συμβαίνουν σε αρκετές ευρωπαϊκές χώρες. Βλέπε Γαλλία, ως χαρακτηριστικό παράδειγμα. Το Κέντρο συμπίεζεται και τα άκρα ενισχύονται, ενώ ο πολιτικός διάλογος καταντάει να είναι συχνά διάλογος κωφών.

Εμείς εδώ στην Ελλάδα έχουμε ζήσει στο πετσί μας την πολιτική πόλωση και την πληρωσαμε πανάκριβα στο παρελθόν. Ζήσαμε δικασμό, ζήσαμε εμφύλιο, πιο πρόσφατα μνημόνια και αντι-μνημόνια. Ευτυχώς όχι πια παρά τις αγωνιώδεις προσπάθειες των κομματικών επιτελείων να πόλωσουν, να φανατίσουν και να συστειρώσουν τους ψηφοφόρους τους ενόψει των εκλογών. Τα τρία μεγαλύτερα κόμματα έχουν όλα ασκήσει εξουσία τα τελευταία χρόνια σε καθεστώς διαδοχικών κρίσεων. Έχουν έτσι μάθει στην πράξη τους περιορισμούς που επιβάλλουν η οικονομική πραγματικότητα και οι διεθνείς συσχετισμοί. Και έχουν αναγκαστικά συγκλίνει στην ουσία αλλά όχι στα λόγια.

Προφανώς, σημαντικές διαφορές υπάρχουν ως προς τα πρόσωπα σε καιρούς που οι αρχηγοί μετράνε συχνά πολύ περισσότερο από τα κόμματα. Διαφορές υπάρχουν επίσης ως προς την αντίληψη του διεθνούς περιβάλλοντος ή την κοινωνική ευαισθησία, διαφορές επίσης ως προς το δίπολο ανάπτυξη - ισότητα. Αλλά δεν έχουν πλέον τον υπαρξιακό χαρακτήρα που είχαν μόλις πριν λίγα χρόνια, όταν το μέλλον της χώρας βρισκόταν στην κόψη του ξυραφιού. Μας άφησε και ένα καλό η μεγάλη κρίση.

Η πλειονότητα του κόσμου δεν ανταποκρίνεται σήμερα στα κομματικά καλέσματα. Τον παλιό ενθουσιασμό έχει διαδεχθεί η επιφυλακτικότητα. Αυτή η απόσταση από την Πολιτική βοηθάει επίσης να καταλάβουμε γιατί αρκετοί συμπατριώτες μας φαίνονται πρόθυμοι να συχωρήσουν τα ασυγχώρητα σε μια δημοκρατία, «γιατί έτσι είναι οι πολιτικοί, τι να κάνουμε».

SOCC ALEXANDROS MICHALIDIS

Η Ελλάδα μια κανονική ευρωπαϊκή χώρα – και τώρα τι κάνουμε;

Ανήκουν δηλαδή σε διαφορετική συνομοταξία από τους κανονικούς ανθρώπους. Χάθηκαν τα οράματα και οι πολιτές δεν έχουν πλέον μεγάλες προσδοκίες από τους εκλεγμένους εκπροσώπους τους, ακόμη λιγότερο οι νεότερες γενιές. Με κίνδυνο όμως να συνεχιστεί να αυξάνει η αποχή και να διαβρώνει έτσι τα θεμέλια της δημοκρατίας μας.

Οι μεγάλες μεταρρυθμίσεις στους θεσμούς και την οικονομία που πολλές μένουν ακόμη να γίνουν θα απαιτήσουν τεράστια προσπάθεια για να ξεπεραστούν οι αντιστάσεις που προβάλλουν τα ισχυρά συμφέροντα ή/και οι δυνάμεις της αδράνειας σε μια μάλλον συντηρητική κοινωνία όπου πολλοί προποικούνται τους προοδευτικούς. Σίγουρα δεν θα είναι ευκολότερες οι επιλογές στα μεγάλα και δύσκολα θέματα της εξωτερικής πολιτικής. Οσοι έχουν μετατρέψει τον πατριωτισμό σε επάγγελμα θα καιροφυλακτούν για να κερδίσουν πολιτικό κεφάλαιο και ψήφους. Και δεν είναι λίγοι, ποτέ δεν ήταν λίγοι.

Καλή ψήφο λοιπόν – για την Ελλάδα και τη δημοκρατία ρε γαμώτο. Και ας βρούμε τρόπους να γίνουμε πιο ενεργοί πολίτες, όχι απλοί ιδιώτες

Ακούγα πρόσφατα πρώην υπουργό να μιλάει για μειοδοσίες και έφριξα. Για να πάει μπροστά η χώρα, για να πάρει τις μεγάλες αποφάσεις και να μπορέσει να υλοποιήσει τις αναγκαίες μεταρρυθμίσεις, θα χρειαστεί ευρύτερες συναινέσεις. Αλλά πώς να προκύψουν σε ένα πολιτικό περιβάλλον όπου ο ουσιαστικός διάλογος και η συνεργασία παραμένουν συνήθως στα αζήτητα; Η σχετική πρόσφατη χρεοκοπία της χώρας δεν εμπόδισε τα περισσότερα κόμματα να μοιράσουν γενναϊόδωρα υποσχέσεις και χρήματα, από χαρτζιλίκια στους νέους μέχρι θέσεις στα πανεπιστήμια, σε μια μεγάλη γκάμα προεκλογικών παροχών. Τα δημοσιονομικά περιθώρια είναι όμως στενά, ενώ ο λαϊκισμός βλάπτει σοβαρά τη δημόσια υγεία. Αν αλήθεια θέλουμε μια εισοδηματική πολιτική σε μια χώρα με μεγάλες ανισότητες, υπάρχουν άλλοι τρόποι πολύ πιο αποτελεσματικοί για να την ασκήσουμε. Μια διαφορετική φορολογική πολιτική για παράδειγμα; Προφανώς μάθαμε μερικά πράγματα από την οικονομική κρίση, αλλά σίγουρα όχι αρκετά.

Με αυτά και με αυτά πορευόμαστε, δύο βήματα μπροστά και ένα πίσω. Γίναμε μια πιο «κανονική» ευρωπαϊκή χώρα, ενώ η γειτονική Τουρκία οδεύει προς την αντίθετη κατεύθυνση. Σε σύγκριση με όλους τους γειτονές μας στα βόρεια και ανατολικά σύνορα, η Ελλάδα είναι (σχεδόν) ένας παράδεισος. Αυτή η κανονικότητα όμως συνοδεύεται από μια άλλη εξέλιξη: η Πολιτική γίνεται βαρετή για τους πολλούς, ακόμη και αποθηπτική. Σε μια εποχή που το ιδιωτικό κυριαρχεί σε κοινωνίες που γίνονται πιο άνιστες, η δημοκρατία περνάει κρίση. Μπορεί να είναι και αυτό κομμάτι της λεγόμενης ευρωπαϊκής κανονικότητας που πλέον αμφισβητείται έντονα σε πολλές χώρες.

Καλή ψήφο λοιπόν – για την Ελλάδα και τη δημοκρατία ρε γαμώτο. Και ας βρούμε τρόπους να γίνουμε πιο ενεργοί πολίτες, όχι απλοί ιδιώτες. Τα κοινά είναι υπόθεση όλων. Άλλωστε ας μην ξεχνάμε ότι στις περισσότερες ευρωπαϊκές γλώσσες η αρχαιοελληνική λέξη ιδιώτης σημαίνει πλιθός/α (idiot). Κάτι έχουμε μάθει και οι Ευρωπαίοι από τους δικούς μας προγόνους.